DISCURSUS JURIDICUS,

DE

POSTIS,

Quem
Divinâ asfistente Clementiâ,
Indultu Magnifici JCtorum Salanorum Ordinis,
PRÆSIDE
VIRO
PRÆ-NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, EXCELLENTISSIMO AC CONSULTISSIMO
DN. JOH. VOLK. Bechmann/
JCTO FAMIGERATISSIMO, ANTECESSORE CELEBERRIMO, CONSILIARIO SAXONICO, CURIÆ PROVINCIALIS, SCABINATUS ET FACULTATIS ASSESSORE GRAVISSIMO,
DN. PATRONO, DOCTORE ET HOSPITE SUO ÆTERNO HONORIS ET VENERATIONIS CULTU PROSEQUENDO, EXCIPIENDO,
publicè ventilandum proponit,
WILHELM ROMANUS,
LICHTENSTEINENS. AUTOR.
In Auditorio JCtorum
Ad diem Julii.

JENÆ,
Typis SAMUELIS KREBSII.
ANNO M DC LXIV.

I. N. S, S. E. I. T. A.

PRÆFAMEN.

Uantum momenti olim in tabelliones publicos veneranda posuerit antiquitas, in vulgus notum est, nec puto, cur à me deducatur hâc vice operosiùs. Noverat quippe egregium illud, quod in Rempubl. inde redundabat emolumentum, ideoque, ut tantò feliciori fatò negotia eorundem succederent, Mercurium illorum Deum constituebant, & tabelliones omnes, non sine insigni cæcitatis Ethnicæ argumento, hujus subjiciebant caduceo. Quantumvis verò saniora nostra tempora tali cæcitate oculos nobis ita exuerint, ut tanti non æstimemus tabelliones ulteriùs, eorumque causâ peculiares extollamus Deos, nihilo tamen minus hæc illorum est hodiernâ ætate dignitas, ut Imperator Jus illos constituendi suis annúmeret Reservatis. Materiæ hujus igitur nobilitate motus in animum induxi, Discursum quendam de Postis conscribere, ea methodô, ut totus hic Discursus in quatuor dispescatur Sectiones, earumque prima præcognita quædam de Postis, altera postas ipsas in genere consideratas, tertia literas, quæ postarum sunt objectum, & quarta tandem personas, per quas exercentur, in sese contineat. Quod ipsum ut ex vo-

tò ſuccedat, ardentiſſimis ſupremum in cœlis Numen invoce precibus.

SECTIO I.
CAP. I.
DE
Vocis Etymologia, Homonymia, & Synonymia.

§. 1.

ELeganter admodum non Philoſophus ſolum *lib. 1. Eth. 7. & 8.* ſed & JCtus *l. è re 1. in pr. ff. de reb. cred.* monent, ut priusquam ad rem ipſam acceſſus fuit, accurata nominis conſideratio præmitti debeat. Horum igitur dicto audiens, de voce Poſta, quæ & Hiſpanis uſitata fertur, noto, quod commodè à latino vocabulo poſita eliſo i & ſubintellectâ voce ſtatio, quæ per *l. ſi cui 13. in fin. ff. de uſufr.* locum ſignificat, ubi homines aut jumenta quieſcunt, Germ. Mahlſtatt/deduci poſſit. Cujus quidem ratio hæc eſt, quod certa & deſtinata curſores ſtativa habeant, ubi requieſcunt ab itinere, & in novos ſeſe trajiciunt equos.

§. 2. Significationes habet varias, 1. enim denotat curſorem, Einen Poſtbothen, 2. equum, Ein Poſtpferd. 3. Stativa, ein Poſthauß/ 4. Jus, das Poſtrecht. 5. ipſum officium ſive rem curſoriam.

§. 3. Aliis nominibus diverſis denotatur poſta, & 1. quidem dicitur curſus publicus, *rubr. C. de curſ. publ.* Inter quem tamen & poſtam hoc diſcriminis ponit *Klokk. de contrib. cap. 2. n. 26. p. 45.* ut equos curſui publico deſtinatos Princeps olim propriis aluerit ſumptibus, & nemini niſi licentia à ſuperiori conceſſâ, iis uti licuerit, hodie

verò

verò Regale istud à privatis privatorum sumptibus exerceatur, licentiâ à Principe legitimô modo impetrata. 2. Evectio *in l. Quicunque 2. de commeatu*. 3. Cursores. 4. Stationes. 5. Equi publici. *Nov. 30. c. 1. & 7.* 6. veredi *l. in omnibus 7. C. de cursu publ.* 7. Angariæ, *gl. ad l. munerum 18. §. cursus 4. ff. de mun. & honor.*

SECTIO II.
CAP. I.
DE

Postarum Origine, Definitione, Distinctione & Institutione.

§. 1.

PRæmissis Postarum præcognitis dispiciendum ulteriùs est, ex quo Jure postæ fluant. Fluunt hæ ex Jure Gentium, & eô quidem secundariô; Etenim cum rerum dominia distinguerentur, efflorescerent commercia, & introducerentur contractus, §. *sed jus 2. I. d. J. N. G. C. l. ex hoc 5. ff. de J. J.* magna locorum distantia impedimentum sæpè iisdem injiciebat, ideò corticibus initiô, aut foliis utebantur, impressisque stylô literis complicabant aut componebant istas artificiosè, & mittebant cui intererat per homines, qui tabelliones vocabantur, à tabulis quas ferebant, sed privati hi erant, non publici, privatis saltim destinati commodis. Deinde verò Cyrum, Persarum Regem, velocissimos quosdam constituisse, qui mutatis sæpiùs equis remotissima pervolantes loca, expiscarentur ab incolis nova, de iisdemque brevi tempore, certiorem facerent, refert *Limnaeus lib. 2. J. P. cap. 9. n. 134. sub sign.* ✻, & rejicitur hæc institutio per Tacit. in Annum ante Chr. N. 500. Hujus (forsan) ad

 exem-

exemplum Octav. August. in Imperio Romano instituit cursores ob causam eandem, quam Cyrus, id quod innuunt verba *Svet. in vitâ ejus*, quò celeriùs, inquiens, ac sub manu enunciari cognoscique posset, quid in Provincia ageretur, juvenes modicis primò intervallis, per militares vias, dehinc vehiculò disposuit. Successu verò temporis ab Imperatoribus peculiares LL. de cursu publico, quem postam nostri appellant, fuerunt latæ, quæ patent ex *tot. tit. C. de curs. publ.* hodieque adhuc non raró in Comitiis Imperii ferri solent, propter unicum Reipubl. emolumentum. R. A. zu Nürnberg *de Anno* 1522. §. *it.* ist bedacht/ *& seqq.* & hæc de origine postarum.

§. 2. Definiuntur postæ, quod sint Jus Majestatis reale, cursus publicos ordinarios & extraordinarios instituendi. Lud. von Hornigk *de Reg. Post. Jur.* Cujus Definitionis ulteriorem explicationem suppeditabunt inferiora.

§. 3. Distinguuntur postæ in Generales, quæ & Imperiales dicuntur, & Speciales, hæ iterum sunt vel Provinciarum, vel Civitatum, civitatum vel Imperialium, vel municipalium, omnes sunt vel ordinariæ, vel extraordinariæ.

§. 4. Postas tales instituere nemo potest, nisi qui polleat Majestate, & neminem recognoscat superiorem. Ex quo inferunt, quod in Imper. Rom. Imperator saltim Romano-Germ. instituere postas generales possit. Reliqui Principes Juribus Majestatis gaudentes particulares tantùm constituunt, sicuti & Civitates Imperiales. Ratio est hæc, qnod omnes illi habeant Jura Majestatis, quibus cum destitutæ sint Civitates municipales, nec eorum tabelliones, quos privatâ Reipubl. causâ ad hunc vel illum locum mittunt, dici poterunt Posten/ sed Stadt-Bothen/ nisi

nisi vocabulô postarum abuti velis. Hoc Cæsareum verò postas generales constituendi Regale tanti est pretii, ut nemini hoc Imperator concedat. Hinc factum est, ut, cum Anno 1579. Dux quidam Germaniæ postas generales in Belgium & Italiam disposuisset, ab Imperatore R. hoc ipsum severè interdictum fuerit, idque pro tuitione Juris sui Regalis, referente *Clapmar. de Arcan. Rerumpubl. lib. 1. cap. 21. circa fin.* & *Limnæo lib. 1. J.P. cap. 9. n. 133.*

CAP. II.

DE

Postarum Modis, Utilitate & Acquisitione.

§. 1.

Cursus publicus, sive Postæ, quadruplici modô hodie, pro cujusvis loci conditione, fiunt, aut pedibus, aut equô, aut curru, aut navigiô.

§. 2. Utilitas postarum est varia, inter alias verò, ut de iis, quæ ab hostibus, vel aliis exteris populis, geruntur, certiores fiant Principes, suàque semper ita dirigant consilia, ut ne sibi Exterorum intertrimentum aliquod afferat, aut inurat, quod tamen nisi postarum ipsis inserviret usus, vix aut difficulter saltem, & non sine maximis sumtibus, consequi possent. Deinde & Legatis utilitatem non exiguam præstant postæ, ita quidem ut Mittentes de Legatorum Expeditione, Hi de illorum voluntate & rerum momentis, citò ad colophonem perducendis, reddantur certiores. R.A. zu Speyer/ *de Anno* 1542. §. Und damit man auch iederzeit, R.A. zu Nürnberg *de Anno* 1522 §. Item ist bedacht / & R.A. zu Eßlingen *de Anno* 1526, §. Und nach dem Keyserl. Majestät, 3. Paucis. Horum

rum adminiculô expediri omnes res feliciùs & tutiùs possunt, quod alias vix futurum confido. Promoventur egregiè commercia *Limnaeus J. P. l. 1. c. 9.* cambia debitô solutionis tempore effectu fruuntur, iisdemque egentes peregrini adjuvantur mirè. Et quis omnes utilitates hîc enumeraret? Quas ipsas cum perspectas haberent Electores & Status Imperii suppliciter conveniebant Anno 1570. Maximilianum II. **Das Postwesen beym Reich zu erhalten / denn Ihre Keyserl. Majestät wäre es auch Ambts und Pflichten halber / als ein Mehrer des Reiches / zu thun schuldig / und könten es den Nachfahrern zum** praejudicio **in frembde Hände nicht kommen lassen.**

§ 3. Acquirere Postarum Exercitium quis potest, vel concessione, vel praescriptione. Dico quod Exercitium postarum acquirere possit, non ipsum Jus, siquidem *ex Sixtin. lib. 1. c. 5. n. 4. de Reg.* apparet, Principem, quamvis velit, non tamen supremam in alium transferre potestatem posse. Quod autem concessione possit acquirere, probo *per c. super quibusdam §. praeterea de V. S.* Concessio haec fit dupliciter, vel per Privilegium, vel per investituram, Privilegium conceditur vel cum lege, vel sine lege. Cum lege, v. g. uti Electores ex A. B. habent Jus tolerandi Judaeos. Sine lege quid sit, per se patet. Concessio verò per investituram, sive infeudationem, quomodo procedat, videatur *Sixtin. d. l. n. 30.* & aliquot seqq. multis. Acquiritur ulteriùs exercitium postarum Jure Praescriptionis *d. c. super quibusdam §. praeterea de V. S.* Quamvis verò in praescriptionibus aliis longius tempus 20. annorum putetur *Pr. Jure Civili I. de usuc.* peculiare tamen aliquid obtinet in Regal. contra supremum Principem acquirendis, ut statunnt Dd. communiter, *quos vid. apud Sixtin. d. l. n. 136.* immemoriale constituentes aptum

his

his contra Principem Præscriptionibus tempus. Et sic paucis etiam modos acquirendi postarum exercitium delibâsse sufficiat.

SECTIO III.
DE
Literis.

§. 1.

OBjectum circa quod versantur postæ sunt literæ, germ. eas dicimus Briefe / quasi breves *Besold. Thes. Pr. sub voce* Briefe. Circa has notanda duo: 1. Locus unde veniunt, 2. Earum inviolabilitas. Locus à quo veniunt est duplex, vel enim laborat morbis contagiosis, vel non laborat. Posteriori casu res salva est. Priori non utique. Etenim cum omnes res, prout Medici statuunt, putredini obnoxiæ veneni sint capaces, facilè fieri potest, ut per literas ejusmodi filis linteis involutas transplantetur in urbem aliam contagio. Quæritur itaque quid hic consilii? Laudat prudentissimum Venetorum hâc in re institutum Lud. von Hornigk *cap. 13. theor. 21. in fin.* qui nullas aliunde venientes literas, siquidem de contagione periculum est, inferri Civitati patiuntur, nisi & chartis augustis, germ. Postpappier / inscriptæ sint, & ferreis implicatæ filis. Institutum sanè laude dignissimum, quod ut in alias recipiatur Civitates, meretur egregiè? Charta proin illa, de quâ locutus sum, non debet esse bibula, quæ multas attrahit humiditates, nec densa, siquidem & hæc tales fovet, sed lævigata, sicca & tenuis, quæ nullos intromittere humores assolet. Et cursori præterea invigilandum, ùt, quamvis, unde exivit, civitas tali non pressa sit contagione, nè in alia in itinere præter-

eunda incidat loca, quæ ex eo, quod timet, laborant.

§. 2. Secundum, quod notandum circa literas, est earum inviolabilitas. Cùm verò suprà consultò omissa fuerit quæstio: An etiam cursores hostium territoria pervagari liberè possint? Hoc locò eam proponimus, & resp. quod sit distinguendum, aut enim hâc de re specialiter convenerunt, aut non convenerunt partes, si convenerunt, meritò ipsorum pactis est standum. *l. 1. ff. de Pactis.* Sin minus vix liberè & inviolati transire poterunt, quidquid in contrarium statuat Lud. von Hornigt *cap. 10. theor. 2.* ideoque fortè quis non prorsus indistinctè improbaret institutum Axelii Oxenstirn, Cancellarii Sveciæ, qui dum in Germania ageret, prohibuit, ne toleraretur cursor alius publicus, verba interdicti sunt hæc: Und denn sollen sie / die geschwornen Schwedischen Posthalter / fleissig acht haben / daß keine Feindes Posten oder Currirer bey ihren Post-Häusern weder heimlich noch öffentlich passiren / sondern daß sie entdecket und angehalten werden mögen. Licetne ergò Generali Exercitûs Duci literas hostis aperire? Resp. quod maximâ hic cautelâ opus sit. Aut enim, periculum est de detectione Arcanorum ex utraque parte consiliorum, aut non est. Priori casu, quin liceat, dubium non est, posteriori maximum. Nec enim si tales non esse novit literas, quæ intertrimentum sibi, & emolumentum hosti adferre queant, jure aperire potest, quod si verò aperuerit, nec, quod speraverat, invenerit, tunc, ut solus literas legat, & suo obsignet denuò sigillo, ipsi incumbere plerique statuunt. Quodsi verò minoris conditionis sigilla violet, stellionatûs reus erit, ut dictum suprà.

SECTIO

297

SECTIO IV.
DE
PERSONIS EXERCENTIBUS POSTAS.

CAP. I.
DE
Perſona protegente Poſtas & earum Directore.

§.1.

INter alia Privilegia, quibus Elector Moguntinus pollet, non ultimum ſibi locum vendicat illud, quò ſicuti Elector Trevirenſis per Galliam & Regnum Arelatenſe, itemque Elector Colonienſis per Italiam, Ille ArchiCancellatui per Germaniam præſit. Ex hoc Moguntini ArchiCancellariatûs Privilegio alia non parvi momenti plura reſultant, v.g. ut Imperiô vacante Capitulum ſive Collegium Electorum convocare *A.B. cap.1.§.19.c.4.§.2.* convocatis & comparentibus illis formam juramenti dare debeat *d. A.B. cap.2. in pr. Limnæus de J.P. lib.3. cap.3.n.3.* ubi videri poterunt plura. Ex quibus omnibus unicum hoc ad noſtrum ſcopum facit, quod ſcil. eôdem ArchiCancellariatûs Jure Protectio poſtarum in Imperio generalium illi incumbat, id quod ipſe fatetur in literis quibusdam ad S. Cæſ. Maj. 27. Jul. 1627. datis, quas habet Lud. von Hornigk *de Jur. Poſt. cap. 4. Theor. 2. n. 2. pag. 75.* & ita ſeſe habent: Dieweil aber deroſelben allergnädigſt bewuſt/daß Sie und Ihre Lobſeligſten Vorfahrer Römiſche Könige und Keyſer/Mir und meinen löb-

lichen Antecessorn / Bischoffen und Churfürsten zu Mäyntz / als Ertz-Cantzlern in Teutschland das Regal- und Protection über das Post-Wesen im H. Röm. Reich / und was dem anhängig / allergnädigst anbefohlen ꝛc. Notanter dixi, quod habeat Protectionem, non omnimodam Dispositionem, quâ qui præditus sit §. sequenti uberius dicetur. Protectionis autem hujus, quam subit Moguntinus, in quo consistat officium ipsa denominatio præ se fert, nec è re duco multa de isthoc conscribere. Cui ipsi Protectionis Juri non præjudicant literæ, quas S. Cæs. Maj. Wien vom 7. Jun. 1644. und Preßburg vom 21. Febr. 1647. ad Senatum Noribergensem dedit, & videri possunt *apud* Lud. von Hornigk *cap. 6. theor. 7. n. 4. p. 209.* Etenim oneraverat Senatus Noricus eodem tempore Postarum Præfectum collectis, Præfectus ita pressus commune Practicorum theorema observabat: Actor sequitur forum rei, ideoque conveniebat Senatum jam dictum coram Imperatore Romano, & mandata impetrabat inhibitoria, ex fundamento jam allato. Et hæc de Persona Protegente.

§. 2. Consequens nunc erit, ut etiam de Directore Postarum Generali quædam huic inseramus capiti. Directores autem in Imperio Romano hodie sunt duo, alter Imperii, alter Regiæ & Archiducalis aulæ. Prior germ. dicitur: General-Reichs-Post-Meister / Posterior: Obrister Erb- Land- Hof-Post-Meister. Uterque de Regali hoc specialiter est investitus. Et Generalem quidem Postarum Imperialium præfecturam subit illustris Comitum de Taxis, sive Tassis, familia, Regiæ vero & Archiducalis per Hungariam, Bohemiam, & Archiducatum Austriam hodie illustrium Comitum de Paar zum Krot-

tens

tenstein/ de quo quidem posteriori nulla nobis in præsenti res est, agemus itaque saltim de priori.

§.3. Est ille, ut jam dictum, ex familia illustrium Comitum de Taxis, hodiè Lamoralius Claudius Franciscus, Patre natus Leonhardò, matre Alexandrinâ de Rye, Ejusdemque officium in eo consistit, 1. ut recognoscat Dominum Feudi S. Cæs. Majestatem. 2. Moguntinum Protectorem. 3. Ut in constituendis propriis sumtibus & veterum & novarum postarum germ. Post Aembter/ Præfectis singularem adhibeat curam. Ex quo fluit, quod, quamvis Postarum Protector sit Moguntinus, ille tamen novos in Imperio Præfectos constituere non possit. Hinc refert Lud. von Hornigk *de Jur. Post.* quod, cum aliquis enixè rogâsset Elect. Moguntinum, ut filium suum ad officium Hamburgensis Præfecturæ promoveret, apertè fassus fuerit, literis Moguntiæ 27. Jan. 1641. datis, se id præstare non posse, nec permissuram S. Cæs. Majestatem. Cujus ipsius hæc sola est ratio, quod teneatur generales Imperii postas propriis sustentare sumtibus, conducit itaque præfectos particulares, per eosdemque administrat jam dictas postas, directorio tamen plenò & dispositione semper apud se remanente. Ne tamen tales frustrà impendat commodo publico sumtus, recreationis loco licitum illi est, taxam sive mercedem pro transportandis huc vel illuc literis postulare. Et ne ultra modum imponatur merces, coactus fuit suprà laudatus Comes de Taxis per reversalia, quæ habet Lud. von Hornigk *c. 6. theor. 1. n. 8. p. m. 62.* promittere, se usitatum hactenus morem non transgressurum. 4. Tenetur gratis staffetas, vulgò literas Imperatoris Extraordinarias, Archi- & Vice-Cancellariorum, Imperii Consiliariorum, aliorumque

 officia-

officialium majorum non solum ab ipsis scriptas, sed & ad se pertinentes expedire, de quibus omnibus videantur plura in dictis Reversalibus. Nec est cur Domus Burgundica de hoc Directionis Jure glorietur, siquidem hactenus non fuit originaliter productum. *Klokk. contrib. cap. 2. n. 30.*

CAP. II.

DE

Postarum Præfectis, Cursoribus & eorum Officio.

§. 1.

COnsideratis in cap. anteced. Protectore, & Directore Postarum Generalibus, ordinis ratio exigit, ut descendamus jam ad particulares Postarum Præfectos, germ. Postmeister. Hi, qui ideò, quod Cursores germ. Postbothen/ Postreuter/ Postillionen subjectos habent, Præfecti dicuntur, constituunturque præmissô fidelitatis juramentô à Generali Directore Postarum, Comite de Taxis certâ conducti mercede. Fidelitas illa consistit 1. in laboriositate, indefessum scilicet expediendis accuratè literis laborem adhibere debet, ut nimirum exactum omnium epistolarum, quæ apportantur & transportantur aliorsum, eorumque nomina, ad quas spectant, elenchum componat, nomina nescientium epistolas ad se spectantes adesse chartulæ inscribat, publico loco eandem affigat, quod si nondum sint, qui postulent, habitacula eorum inquirat, & cum non raró tanti sint ponderis literæ, ut vel unicum, quô retinentur supra tempus momentum non leve adferre intertrimentum possit, illis transmittat. 2. in sinceritate, dolum quippe odio habeat, & amori

& amori sinceritatem in omnibus, quæ officii ratio injungit. Ex hoc sinceritatis vel fidelitatis potiùs amore fluit, ut ne alienas concreditas sibi literas aperiat. Quod si secus fecerit, gravissimo excipitur suppliciô. Quo tamen in passu distinguendos esse casus autumo. Etenim si aperiat literas, easque legat solus & nemini ostendat alii, stellionatûs pœnâ plectitur *D. Höping. de Jur. Sigill. cap. 14. n. 51. conf. l. quid ergò 13. §. ult. ff. de his, qui not. infamia.* Quod si verò literas Principis aperiat, Crimen læsæ Majestatis incurrit, si aperiat inferioris & demonstrat alteri, crimen falsi, ejusdemque pœnâ afficitur. Si inclusum sit literis aurum & argentum aut alia pretiosa, eaque eximat, tenetur actione furti. Observandæ tamen & hîc circumstantiæ 1. enim manifesta debet esse contrectatio. *l. 3. §. si rem ff. de acquir. possess.* 2. eaque fraudulosa. *l. furtum ff. de usucap.* 3. non sola cogitatio. *l. 1. §. sola ff. de acquir. poss.* 4. lucri faciendi causâ *d. l. 1. §. eodem.* Sincerus præterea ita erit, utne incurrat crimen proditionis, ejusdemque pœnam. Hæc autem proditio dupliciter procedere potest, 1. quando vel ipse de arcanis & consiliis Imperii certiores facit hostes. 2. quando literas aliorum hosti illa trajicientium sciens promovet. Utroque modô excipitur pœna tali crimine digna. Alia verò constituitur à Jure Civili, quod vult ut Proditores, qui secreta nostra hostibus nunciant, aut vivi exurantur, aut suspendantur furcâ, *l. si quis 38. §. transfugæ ff. de pœn.* Alia von der peinlichen Halßgerichts Ordnung Keyser Carl des V, ubi hæc reperiuntur verba: Welcher mit boßhafftiger Verrätherey mißhandelt / soll der Gewonheit nach durch Viertheilung zum Tode gestraffet werden / wäre es aber ein Weibesbild / die

soll

soll man ertråncken. Und wo solche Verrätherey grossen Schaden und Aergerniß bringen möchte / als die / so ein Land / Stadt / seine eigenen Herrn / Bettgenossen / oder nachgesippten Freund betreffe / so mag die Straffe durch schleiffen oder Zangenreissen gemehret / und also zu tödlicher Straffe geführet werden. Es möchte auch die Verrätherey also gestalt seyn / man möchte einen solchen Mißthäter erstlich köpffen / und darnach viertheilen. 3. Nova semper inquirat, ideoque fortè correspondeat cum hostibus, quo tamen in negotio maximâ opus erit cautelâ, ne scil. ut jam dictum, proditionis notam incurrat. Hinc illud agat, ut frivola semper hostibus annunciet, adhibitâ excusatione, se in altiora penetrare non potuisse, aut talia, quæ omnibus aliàs nota sunt, nec involuta jam silentiô, mellitis tamen simul verborum globulis eò pertrahat hostem, ut arcana revelet, Imperio utilia, aut lege silentii, aut promissô, se idem facturum. Nova verò non omnia eliminet, sed quædam pro cujusque rei conditione retineat, aut privatim Principi tantùm offerat. 4. æqualitatem servare debet in mercede literaria, & si quæ sunt, quas mittens nomine Francò, vel alio quodam immunitatem significante, notavit, gratis exhibeat. 5. Quantum fieri potest & licet postas augeat, in emolumentum tùm publicum, tùm sui privatum, ideoque ne finem postarum transgrediatur, cispellat legitimis adhibitis remediis postas aut tabelliones clandestinos. Et quæ sunt similia. Hæc de Præfecto, jam ad Cursores.

§. 2. Quemadmodum verò Imperator *sub tit. C. de cursu publico* omnes cursus, fiant vel pedibus, vel equis, vel curru vel navigio, includit, ita & nos per cursores omnes tabelliones, quôcunque modô iter expediant, intel-

intelligimus. Horum signa, ut ab aliis dignoscantur, sunt varia. Alia autem & his manifesta, alia non-manifesta. Non manifestum signum est Schedula cursoria, der Postzedul/ ut officii sui cursorii, aliis de eodem dubitantibus fidem faciant. Manifesta signa sunt 1. Cornicula, cujus usus est triplex 1. ut noctu appellentes ad portam tantò citiùs intromittantur. 2. ut eos, à quibus literas in transitu accipiunt eò faciliùs expergefaciant. 3. ut si fortassis noctu in erroneas deflectant vias, inflent corniculas, & hâc occasione proximi pagi canes ad latrandum invitent, eorumque latratû attrahantur ad pagum & ab incolis in rectam diducantur viam. Corniculam hanc alii dextro, alii sinistro appendunt lateri. Hi quibus familiaris est pera literaria, germ. Posttasche/ sinistro, illi, quibus non, dextro, & commodius forsan accommodant, ideò quidem, ut manu dextrâ tanto facilius arripere & applicare labiis corniculam possint. 2. Signum sunt insignia. Imperii Cursores publici utuntur insignibus ejusdem urbis, unde veniunt, non ac si potestatem habeat urbis Senatus instituere postas, sed quod denotent hôc, se jussu Imperatoris in hoc sese conjecisse iter. Alii tabelliones Provinciales & particulares appendunt insignia Principis, cui inserviunt, & notandum certè, quod semper pectori sinistro insuta habeant. Cujus rationem aliam penetrare non possum, nisi ne brachio dextro in negotiis injiciatur impedimentum. 3. Signum manifestum cursoribus usitatum est hasta ferreâ induta cuspide, cujus usus est duplex. Prior ut canes irruentes in se pagum vel civitatem praetereuntes repellant. Posterior, ut fossas vel alia loca aquosa pontibus carentia eò feliciùs transiliant. Notandum

tandum præterea, quod Imperiales etiam cursores gladiò nunquam cincti incedant, cujus ratio fortassis hæc, quod contra omnem vim externam sint inviolabiles. De quo infrà in subseq. cap. pluribus.

§. 3. Præter alia tamen officia, quæ cursoribus cum Præfectis communia sunt, illis incumbit, ut statutò tempore, quod ad iter ipsos vocat, adsint, ne diuturna fortassis mora varia gignat incommoda. 2. ut literas contra tempestatem & corruptelam benè muniant, & sarcinæ cerà obductæ insuant, eamque 3. benè custodiant. Circa quod quæritur, quid Juris, si amittat fortuitò casu sarcinam literas Imperiales & alias magni momenti in se continentem Cursor? Et resp. quod inventor teneatur eam exhibere inviolatam Domino territorii, in quô invenit, qui postquam certior factus, quorsum pertineat, restituere cursori gratis assolet. 4. In itinere constituti abstineant à compotationibus, ne scil. aut præterlapsô dudum statutô tempore præfixum locum tangant demum, aut aliis sese exponant periculis. 5. literas illicò exhibeant nec ullas nectant moras. 6. æqualitatem in postulanda mercede adhibeant. 7. Balletas, Postzedul justô tempore exhibeant, sibique faciant fidem. 8. Die nocteque iter facere pergant, nec somnum magni æstiment, & ut paucis me expediam, fideles in omnibus sese præbeant negotiis.

CAP. III.

DE

Privilegiis & Præfectorum & Cursorum.

§. 1. Cum

§.1.

CUm itaque, ut ex prædictis patet, tantus labor, industria tanta, & similis cura ad exercendum Imperialium postarum negotium requiratur, factum est, ut variis non Præfecti solùm sed & Cursores donati fuerint Privilegiis. Quorum quædam sunt & Præfecto & Cursoribus communia, quædam his peculiaria. De quibus ex utraque parte quædam proferre operæ pretium duco. Ex his primum & maximum est, exemtio ex Jurisdictione, ubi habitant, territoriali, nisi habeant bona in eo patrimonialia, & quamvis habeant, subjecti tamen territoriali Jurisdictioni ratione eorum saltim sunt, non ratione Præfecturæ, quam subeunt, sed hujus ratione aliud sortiuntur forum. Sed quæritur quale, & ubi conveniendus sit Præfectus cum Cursoribus, an coram Comite de Taxis, tanquam Directore, an verò coram Moguntino tanquam Protectore, aut an coram ipso Imperatore? Et resp. quod tres esse videantur instantiæ, prima coram Comite de Taxis, altera coram Moguntino, tertia coram ipso Imperatore. 2. Privilegium est immunitas ab oneribus. Hornigk *de Jur. post. cap. 18. th. 3.* Cùm verò munera sint triplicia, alia personalia, alia patrimonialia, alia mixta, i. e. quæ propter patrimonium labore corporis sunt subeunda, quæritur an ab omnibus immunitatem consequantur? Et resp. quod cum sermo nobis sit de Præfecto & Cursoribus, quà talibus, non quatenus ratione patrimonii alii magistratui subjecti sunt, de muneribus patrimonialibus & mixtis nullum, quin exemti sint, queat esse dubium, quamvis de personalibus. Personalia hæc munera sunt, quæ cum cor-

poris labore animique solicitudine & vigilantiâ principaliter sine rei familiaris damno ac sumtu perficiuntur; *l. ult. ff. de mun. & honor.* Ab his non minus ac patrimonialibus & mixtis immunes esse arbitramur, moti argumentô ductô à minori & majus. Si enim Reip. causâ absentes ab ejusmodi muneribus excluduntur, excluduntur & illi, qui occupati adeò sunt Reipubl. causâ, ut respectu aliorum negotiorum abesse penitus videantur, quô eôdem privilegiô fruuntur & illi, qui cursorum officia gerunt. *arg. l. 41. §. eorum ff. de Excus.* 4. Nec illos teneri milites in hospitia recipere testatur *alleg. D.* Hornigk *de Jur. Post. cap. 18. th. 5.* Et hæc de Privilegiis communibus.

§ 2. Privilegia porrò, quæ cursores habent, primaria sunt sequentia: 1. Ut sint inviolabiles. Quamvis enim securitas & pax publica, hoc requirat ut quilibet in itinere constitutus nullô modô violari debeat, & secus qui fecerit, pœnam latrocinii incurrat, cum tamen publici hi cursores autoritate non privatâ sed publicâ publicorum negotiorum gratia iter hoc suscipiant, καθ' ἐξοχὴν inviolabiles dicuntur ita quidem, ut qui vim illis adhibeat, non latrocinii saltim, sed & criminis læsæ Majestatis reus judicetur. *l. 3. ff. ad L. Jul. Maj.* Quantumvis autem 2. propter commodum publicum nulla exhibeant cursores vectigalia, nihilô tamen minus 3. magistratus cujusque loci non ratione solum Jurisdictionis, sed & in reverentiam SC. Majestatis securitatem illis præstare & petentibus auxiliatrices porrigere manus tenentur. Ex quo immunitatis vectigalis principio fluit & hoc, quod 4. regiam semper sequiviam non sint adstricti, si tamen alias quærant, quibus

bus latrones famam dederunt, eosque petant, spolii culpam præstare illi tenentur. 5. si casu accidat, ut, quô vehuntur, equus vel morbô laborare incipiat, vel prorsus moriatur, vel rapiatur ab aliis, ipsi liceat equo, cujuscunque sit, & ubivis offenderit insilire, & publicis suis invigilare negotiis, idque propter utilitatem publicam, quod evincunt *l. 15. §. 1. & 2. ff. R. V.* & quæ privilegia sunt passim plura.

§. 3. Præter cursores hos privilegiati etiam sunt passim in Jure nostro equi, v. g. 1. non fustibus, qui armis annumerantur per *l. 14. ff. de V. S.* sed flagellis sunt agitandi *l. 1. C. de curs. publ.* quæ lex in secus facientes arbitrariam constituit pœnam. 2. ipsis ultra 40. aut ad summum 50. libræ non sunt imponendæ per speciale Imperatoris rescriptum, quod habet Hornigk *d. l. cap. 18. th. 72. n. 3. lib. 1.* inter alia hæc etiam reperiuntur verba: Und da die Verwilligung erfolget/ die Roß mit dem Felleisen/ so über 40/ oder meistentheils 50 Pfunde am Gewichte halten sollen/ nicht beschweren/ immassen dieß auch die Postverwalter und Knechte solche fort zu führen nicht schuldig seyn sollen. 3. Bene nutriendi. *Goldast. tom. 3. Constit. Imper. 10. p. 30.* 4. Non arrestandi, Hornigk *d. l. cap. 18. th. 33. th. 73.* & si de facto fuit, judicis sententiâ relaxandi *id. d. l. th. 14.* Quæ etiam de privilegiis equorum dixisse sufficiant.

§. Posset equidem nobilissima hæc de postis materia prolixus proponi verùm cum meum non sit h. t. tractatum sed Disputationem conscribere, ideò abrumpo filum & impono

FINEM.

ROma amoR eſt καρκίνῳ verſû, hinc eſſe videris
Dictus *Romanus*; ſemper quod deperis artes
Pierias, noſtramque Themin. *Vice*-namque *ſecundâ*
Hanc animas Cathedram noſtram (*me Præſide*) Juris
Inſigni cum laude. Modò ſic *currere* perge.
Me Præde accipies netam ex bombyce Tiaram
Summam, quam noſter merito Tibi Sala paravit.

Nobiliſſimo Domino Autori
amicè gratulat.

Johann-Volk. Bechman
D. & Præſes.

